

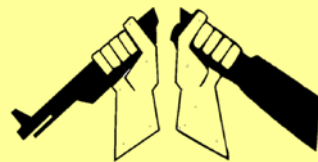
Aldrig Mere Krig

Nyhedsbrev
Særnummer 2022

Foreningen Aldrig Mere Krig blev stiftet 17. oktober 1926 som dansk sektion af War Resisters' International

Pacifisme
Militærnægtelse
Civil ulydighed
Ikkevold
Freds - og
Konfliktløsning

**НІ ВІЙНИ!
НЕТ ВОЙНЕ!
Nej til Krig!**

Støt via MobilePay 128443, så AMK kan arbejde for pacifismen!

RUSLANDS INVASION VISER VÅBNEGEN AFMAGT

Af Tom Vilmer Paamand - 25. februar 2022

– Alle må opruste, for dialog nytter ikke mod despoter, lyder det alt for enstemmigt igen. Men Ruslands angreb på Ukraine viser helt modsat, at alle Vestens våben intet har nyttet, for oprustning og militær afskrækkelse var der igen så rigeligt af. Alligevel har et alt for stort flertal i Folketinget just panisk lovet, at løsningen igen er endnu flere våben.

Imens bliver danske kompetencer til reel udenrigspolitik fortsat udsultet. Ambassader nedlægges, og udviklingsbistanden misbruges som betalingservice for militære ydelser og lignende vennetjenester. Diplomatiets rolle som tillidsskabende konfliktløser er byttet ud med at skulle servicere våbenindustrien, med prins Joachim i front blandt de udsendte våbenattachéer, der sælger danske våben til konfliktlande.

Naturligvis også til Rusland, der har købt sig dansk våbenelektronik for millioner. Billedet er stort set det samme i resten af Vesten, med Norge som en fortsat flot undtagelse – for de leverer en selvstændig fredsskabende indsats, nærmest på trods af NATO-medlemskabet..

Så afkræves fredsbevægelserne indlysende nok svar på, hvordan konflikten skal løses. Hvilket altid først sker efter, at de mulige slagmarker er fyldt op med våben, der gør enhver fredelig løsning langt mere besværlig. Spørgsmålet lyder så: Hvorfor er fredsfolkene tavse – men vi råber os hæse efter ærlig dialog og tillidsskabende forhandlinger med samme kraft, som vi altid har. Fra Aldrig Mere Krigs side har vi opfordret til dialog med Rusland i årevis, og advaret mod at støde fronterne så hårdt mod hinanden. For da alle tillidsskabende aftaler fra Den Kolde Krig er skrottet, er der ingen kvikke kontaktmuligheder til at bremse katastrofen, hvis noget går galt ved en fejl.

Aktuelt er situationen endnu værre, da invasionen af Ukraine er sket helt bevidst. Putins angreb virker sjusket og uigennemtænkt, men det betyder ikke, at hans menneskefjendske operationer ikke kan lykkes – i første omgang. Men der er som bekendt stor forskel på at kunne smadre sig ind i et land, og at få en fjendtlig befolkning til at acceptere besættelsen.

NATO's meget omtalte *musketer-ed* er ikke en absolut redningsplanke. Fx har Tyrkiet ved flere lejligheder krævet alliancen mobiliseret i *Artikel 5*-hjælp, efter at være blevet angrebet fra Syrien, men NATO har konsekvent nægtet.

Heldigvis går flere og flere russere på gaden nu i protest mod krigen, trods den russiske regerings nedbankning af demonstranter. Ikke mindst de unge, der ser det tåbelige i angrebet, og frygter en fremtid spærret inde bag Vestens restriktioner. "НЕТ ВОЙНЕ", lyder råbet i Rusland, og modsvares af "Ні Війни" i Ukraine: "Nej til Krig!"

AMK støtter budskabet i begge lande. Men mens mange jubler over de russiske demonstrationer mod krig, hænges ukrainske krigsmodstandere ud som forrædere. Krigen har fået den ukrainske regering til at slå *hårdt ned* mod hvad den opfatter som deserteringer, så alle mænd op til 60 år nu har fået forbud mod at forlade Ukraine.

Uanset at der foregår en krig, er det skammeligt at straffe borgere, der ikke vil slå ihjel. Ukraine har aldrig gjort det nemt for militærnægtere, og denne seneste tvangsforanstaltning bør fordømmes – ligesom det er sket mod en tilsvarende praksis hos regimerne i udbryderrepublikkerne Donetsk og Luhansk.

Militæret har fortsat problemer med åben folkelig modstand, men har århundreders erfaring i at nedkæmpe bevæbnede guerillaer. Rusland må forestille sig, at de måske kan omdanne samfundet i Ukraine til en underdanig lydstat, men det vil velkendte metoder som civil ulydighed og militærnægtelse kunne gøre umuligt – langt bedre end militær mod militær.

Tving Rusland til forhandlingsbordet og ud af Ukraine med ikkevoldelige metoder og diplomatisk kraft. Sæt oprustning og optrapning i Øst og i Vest på pause, og brug kræfterne på at føre inkluderende forhandlinger om fred og nedrustning. Afhold forhandlingerne i dialog mellem alle statslige og ikke-statslige parter i konflikterne, civilsamfundets aktører samt FN og OSCE med flere. Få løst alle hængepartierne mellem Øst og Vest.

Der er rigeligt at rydde op i, og det bør snart gå op selv for politikere, at deres blinde tiltro til militært isenkram ikke får gjort vores verden sikrere. ☒

STØT MED REEL AKTIVISME, IKKE KAMPFLY

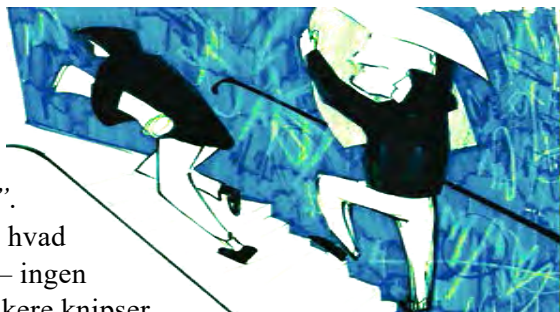
Danmark har akut sendt en flok F16-fly ned til Litauen for at ”afskrække og forsvare mod eventuelle trusler og angreb mod NATOs befolkning, territorium og militære styrker”.

Logisk nok svarer effekten til, hvad der kunne kaldes ”tiger-knips” – ingen angriber, hvis de udsendte danskere knipser sådan med fingrene, for som i den gamle joke holder fingerknips tigre væk.

Men Danmark kunne indenfor NATOs rammer hjælpe Litauen med langt mere effektive tigerknips – for landets forsvarsstrategi er så mangesidig, at den helt officielt satser på folkelig ubevæbnet ulydighed. Da denne til en vis grad er baseret på danske erfaringer fra WW2, bør Danmark træde til på dette vigtigere område – og hjælpe med til at udvikle en nutidig ikkevoldsstrategi.

Danmark har altså gode ikkemilitære erfaringer, som Litauen kunne lære af – og Danmark kunne lære af Litauen, og få opbygget en dansk version af ”Afdelingen for Civil Modstand”, med ulydighedskurser til befolkningen.

Projektet ligger klart indenfor NATOs formål, og kan tælles med i procentkravet til militært forbrug. Fra Litauen kan det rulle videre til hele NATO samt naboer, hvor især Ukraine burde have fået aktiv ikkemilitær hjælp i tide. 🇺🇸

FRED OG FORSONING

Den norske regerings officielle hjemmeside om deres udenrigsministeriums indsats for fred.

Konfliktløsning og bidrag til forsoning er en central dimension i norsk udenrigspolitik. Norges indsats beskrives gennem følgende punkter: Partenes eierskap, Vilje til å snakke med alle, Aksept for å mislykkes, Nettverk og nært samarbeid, Norge er upartisk tilrettelegger samt Inkluderende fredsprosesser. Beskrivelserne er et flot udgangspunkt for hvad Danmark savner...

[Regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/fred-og-forsoning/id1158](https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/fred-og-forsoning/id1158)

FIRE UD AF FEM VÆRNEPLIGTIGE FORLADER FORSVARET

Af Tom Vilmer Paamand

Forsvaret praler rigeligt om de mange, der frivilligt ønsker at blive værnepligtige – men lysten til et mere permanent liv som soldat viser sig hurtigt at være stærkt begrænset. Mere end 80 procent af disse så villige forlader nemlig forsvaret igen straks efter afsluttet værnepligt.

Selvom Forsvaret langt fra har brug for alle, er det for få, der lader sig rekruttere videre. Dette trods reklamer for små 30 millioner kroner om året, også efter unge, der ikke har været i trøjen – men som har ”en ikke-erkendt interesse for forsvarets uddannelser”, som det så kringlet beskrives.

Dette giver fortsatte problemer med kvaliteten, som Hærens Konstabel- og Korporalforening beklager det: ”Manglende evne til at fastholde konstabelgruppen i længere tid medfører ærgerlige udgifter til hele tiden at rekruttere og uddanne nye soldater til erstatning for dem, som går.”

En ikke oplyst del af de unge værnepligtige er i øvrigt kun hvad der kaldes teknisk frivillige, hvilket er tvangsindkaldte, der så (kraftigt opfordret) melder sig ”frivilligt” for at få lidt ekstra indflydelse på deres værnepligt.

Undervejs i værnepligten dropper 10-12 procent ud, og de seneste år er 80 værnepligtige blevet anmeldt til auditørkorpset for helt at udeblive fra tjeneste, hvilket selv for ”frivilligt værnepligtige” kan betyde op til seks måneder i fængsel. Nogle få af dem spørger AMK om hjælp, for den enkleste måde at slippe ud på er pludselig at udvikle en samvittighed, og så blive nægter i stedet – og vi hjælper naturligvis så godt vi kan.

Nægtere har den yderligere bonus, at de ikke bindes til totalforsvarsstyrken, som de tidligere militært værnepligtige gør. Disse har nemlig pligt til ved krig eller krise at tage uniformen på igen de næste fem år. For selv korttidsansatte i Forsvaret gælder pligten frem til pensionsalderen, og for op til 36 måneder. Denne lov blev strammet gevaldigt op i 2019, og viser igen, at Forsvarets behov altså langt fra kan dækkes alene af de så opreklamerede frivillige. ☑

SAMFUND I FREDSSYSTEMER UNDGÅR KRIG

Af Douglas P. Fry, Geneviève Souillac, Larry Liebovitch et al.

En tilbagevendende antagelse er, at alle samfund deltager i krig. Antropologiske data viser imidlertid, at dette ikke er tilfældet. I nogle tilfælde er ikkestridende samfund organiseret i *fredssystemer*, defineret som klynger af nabosamfund, der ikke fører krig med hinanden og nogle gange slet ikke.

Meget tyder på, at gensidige *prosociale* relationer udvikler og forbinder de ikkekrigende samfund inden for et fælles socialt system, hvor samarbejde og enhed hersker, så krig mellem medlemmerne simpelthen bliver ufatteligt.

For eksempel har de nordiske nationer ikke haft krig indbyrdes i over 200 år, da de har udviklet en *social fred*, baseret på en kultur af konfliktløsning og samfundssolidaritet. Over tid udviklede de nordiske nationer en tilbøjelighed til fred, og styrkede ikkekrigsførende værdier, der favoriserer forhandlinger, samarbejde og retsstatsprincippet.

Mange gange kunne krige have været udkæmpet, men blev det ikke, som da Norge opnåede *uafhængighed* fra Sverige i 1905 uden at affyre et skud, eller under striden mellem Finland og Sverige om *Ålandsøerne*. De nordiske nationer oprettede overordnede institutioner, som Nordisk Råd, for at løse fælles bekymringer, og der opstod en overordnet nordisk identitet.

Den blotte eksistens af fredssystemer er vigtig, fordi det viser, at det er muligt at skabe fredelige mellemgrupper, uanset om de sociale enheder er stammesamfund, nationer eller aktører inden for et regionalt system.

En forståelse for, hvordan fredssystemer udvikler sig, og hvordan de fungerer uden krig, kan have vigtige konsekvenser for at fremme positive, kooperative og tværgående samfundsrelationer i en række andre sociale sammenhænge, herunder inden for regionale og globale sfærer.

De mekanismer, gennem hvilke fredssystemer opretholder fredelige forhold, har været stort set ukendte. Vores undersøgelse viser, at *visse faktorer*, der antages at bidrage til fred, er mere udviklede inden for fredssystemer. Disse scorede betydeligt højere end en sammenligningsgruppe vedrørende; *overordnet fælles identitet*; *positiv social sammenkobling*; *indbyrdes afhængighed*; *ikke-stridende værdier og normer*; *ikkestridende myter, ritualer og symboler*; og *fredsledelse*. De sidstnævnte *ikkestridende normer, ritualer og værdier* havde den største relative betydning for et fredssystems resultat.

Disse resultater har politiske konsekvenser for, hvordan man kan fremme og opretholde fred, samhørighed og samarbejde mellem nabosamfund i forskellige sociale sammenhænge, herunder nationer.

Kort uddrag oversat fra "Societies within peace systems avoid war" i *Social Sciences Communications* 8, 17 (2021) – se RDCU.be/cAzMz

SVÆRD TIL PLOVJERN – OG BOMBER TIL BLOMSTERKASSER

Laos er verdens mest nedbombede nation målt per indbygger. USA kastede to millioner tons bomber ned, da de uden krigserklæring blandede sig i sidste del af landets borgerkrig fra 1953 til 1975. Landet er nu dækket af bombekratre og mange fortsat ueksploderede bomber. En del af militærets dødbringende skrot fik siden nyt liv, for stål kan jo også bruges fornuftigt. Billederne er taget af den verdensomcyklende fotograf Mark Watson.

BEGRAV STRIDSØKSEN!

Arne Ungermann (1902-1981) tegnede i 1976 en plakat for Aldrig Mere Krig. Men typisk grundighed udførtes en række fine forarbejder i akvarel, farver og blæk over blyant på karton. Efter en lidt militant start kom han igennem nogle finurlige versioner af *sværd til plovjern* tættere og tættere på enkeltheden i den endelige silketrykte plakat, med sol og glad fugl over en grav med stridsøkse.

DA BORGERLIGE STEMTE IMOD ATOM-OPRUSTNING...

1980erne største problem på fredsfløjen var, at atommagterne havde oprustet helt til bristepunktet. I Danmark sad borgerlige regeringer på magten, men blev presset af fredsaktivister og oppositionspartier til en fredeligere kurs.

Et af værktøjerne i folketinget var de såkaldte "NATO-fodnoter", en lang række dagsordener oftest vedtaget af et *alternativt sikkerhedspolitisk flertal* – Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet, sammen med Socialistisk Folkeparti og Venstresocialisterne (RV, S, SF og VS). Det Radikale Venstre spillede en kronisk dobbeltrolle, for partiet støttede den borgerlige regerings økonomiske politik, men ikke dens udenrigspolitik.

Seks gange stemte en borgerlig regering med Centrumdemokraterne, Det Konservative Folkeparti, Kristeligt Folkeparti og Venstre (CD, KD, KF og V) selv for disse "fodnoter" – med statsminister Poul Schlüter og udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen i front, og oftest stemte den ikke imod, hvilket er en hyppigt overset detalje i fortællingen om den tid.

Det gjaldt fx vedtagelsen i 1987 af, at USA's radar i Thule ikke måtte bruges til antiraketsystemer. Thule-fodnoten var rettet mod *SDI*, USA's Star Wars-program. Andre af de fælles vedtagelser var rettet mod NATOs såkaldte dobbelt-beslutning om opstilling af nye atomraketter i Europa.

Fredsbevægelsen krævede nedrustning i både Øst og Vest, og undervejs måtte Schlüter-regeringen så gang på gang gå til NATO, og høfligt fremlægge den danske kritik. Regeringen var også presset af, at selv blandt NATOs tilhængere var et flertal direkte modstandere af udstationeringen af atomraketter!

Dette alternative flertal forsvandt, da Det Radikale Venstre i 1988 gik med i Poul Schlüters næste regering (RV, KD og V). Selv uden Det Radikale Venstre, fik de resterende fredspartier alligevel igen flest stemmer (1.580.908 mod 1.557.881) – men dette gav ikke flertal i folketinget.

På FRED.dk ligger nu en lang liste med det alternative sikkerhedspolitiske flertals gode fodnoter, samt link til deres ofte meget underholdende debatter i folketinget – som der fortsat kan læses en del fra.

Se NATO-fodnoterne under en alternativ sikkerhedspolitik, 1982-88:
[FRED.dk/artikler/fredvalg/19881231.htm](https://fred.dk/artikler/fredvalg/19881231.htm)

GLEMTE FAKTA OM NATO

Uanset hvad politikerne hævder, er NATOs hovedforpligtigelse ikke at stå klar med militær magt, men at **bilægge enhver strid ved fredelige midler**. NATOs egen traktat fastslår dette:

”Deltagerne forpligter sig til som foreskrevet i De Forenede Nationers pagt at bilægge enhver international stridighed, i hvilken de måtte blive indblandet, ved fredelige midler på en sådan

måde, at mellemfolkelig fred og sikkerhed såvel som retfærdigheden ikke bringes i fare, og til i deres mellemfolkelige forhold at afstå fra trusler eller magtanvendelse på nogen måde, som er uforenelig med FNs formål. ...”

Artikel 5 er den eneste del, som NATO husker os på, som sin *musketed*:

”Deltagerne er enige om, at et væbnet angreb mod en eller flere af dem i Europa eller Nordamerika skal betragtes som et angreb mod dem alle; og de er følgelig enige om, at hvis et sådant væbnet angreb finder sted, skal hver af dem under udøvelse af retten til individuelt eller kollektivt selvforsvar, som er anerkendt ved artikel 51 i De Forenede Nationers pagt, bistå den eller de således angrebne deltagerlande ved straks, hver for sig og i forståelse med de øvrige deltagerlande, at tage sådanne skridt, derunder anvendelse af væbnet magt, som hver af dem anser som nødvendige, for at genoprette og opretholde det nordatlantiske områdes sikkerhed. ...”

Bemærk, at *anvendelse af væbnet magt* omhyggeligt er sat ud på et sidespor i traktaten. **Våbenmagt er intet krav, men blot en mulighed**. Der er siden kommet diverse delaftaler til, men dette er fortsat NATOs officielle grundlag. Artikel 5 forpligter kun medlemmerne til ved *væbnet angreb mod en af dem at tage sådanne skridt, som hver af dem anser som nødvendige*. Udfordringen i disse så upræcise krav til alliancen ved angreb, har fx vist sig, når Tyrkiet har krævet Artikel 5-beskyttelse ved angreb fra Syrien, hvilket NATO blankt har nægtet. Modsat tilbød NATO til USA, at *musketeden* kunne træde i kraft efter 9-11. Dette blev til en direkte pinlig affære for NATO, da et fælles NATO-bidrag skulle hjælpe under regimeskiftet i Afghanistan – men fra langt de fleste medlemmer kunne ”trophebidragene” tælles på få hænder, der oven i forsøgte at slippe for direkte kamp.

Bundlinjen er, at en fulgyldig reaktion fra et NATO-medlem ikke behøver være militær, men fx kunne være en diplomatisk delegation til angriberne – for at forhandle om at få angrebet trukket tilbage. Resten af NATOs aftaler er underlagt dette fredelige grundlag – som Danmark burde leve op til.

KLART FLERTAL IMOD ATOMVÅBEN PÅ DANSK JORD

Kun 16 procent af danskerne vil tillade, at USA placerer atomvåben i Danmark. Det viste en Gallup-måling for Berlingske, afsluttet i marts. Målingen blev foretaget efter at Venstre og De Konservative begge havde erklæret sig åbne for muligheden.

Diskussionen kommer efter regeringens pludselige åbning for, at USAs militær nu må benytte danske baser, hvilket fik selv Berlingske til slå fast, at aftaler med USA mod atomvåben historisk har vist sig ikke at blive overholdt – selvom den socialdemokratiske regering har udelukket tanken.

At Putin nu udtrykkeligt truer med atomvåben er der kun een løsning på, nemlig at få udbredt FNs vedtagne forbud mod atomvåben til også at gælde for stormagter og andre slyngelstater. Det er så rigeligt, at Grønland i generationer har måttet leve tæt på atomtruslen fra en egenrådig USA-base, der beviseligt ikke har overholdt aftalerne med Danmark, ikke en gang de hemmelige. ☐

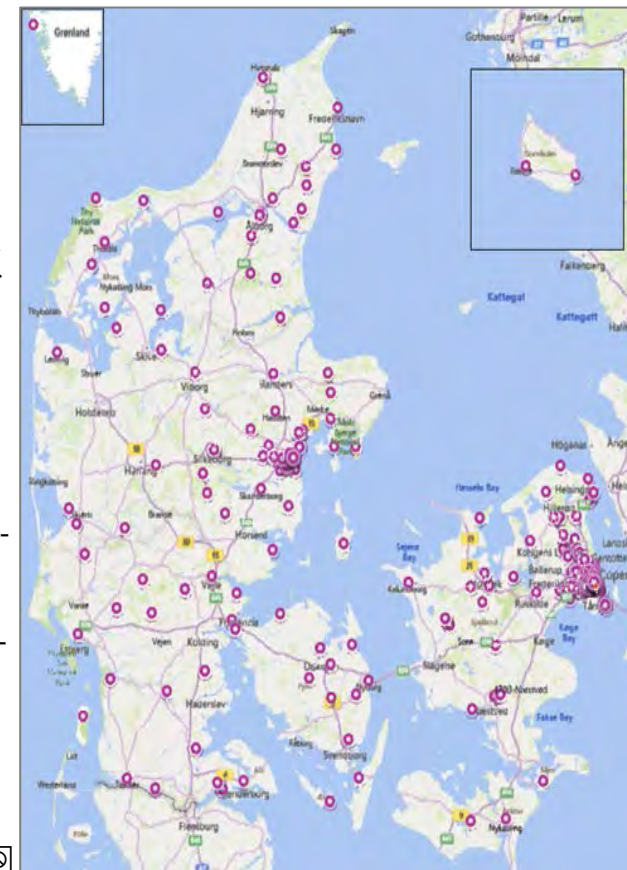
AMK I FREMGANG

Ruslands invasion af Ukraine er en forfærdelig ulykke, og når der er krig, er der virkelig behov for fredsfolk.

Og de dukker op, for siden invasionen, og frem til starten af april hvor dette skrives, har AMK fået en ny henvendelse om medlemskab næsten hver eneste dag.

Stort velkommen til de ny, meget gerne som aktive!

I forvejen har foreningen en ret stabil kerne, og sidste medlemsblad blev udsendt til 225 adresser, hvoraf de 25 er par. Kortet illustrerer, at AMK virkelig er en **landsforening**, for selv om der selvfølgelig er flest medlemmer i storbyerne, er resten fordelt landet rundt, selv ude på småøerne – og i Grønland. ☐

Pacifisme er en livsholdning

Konsekvent krigsmodstand har altid været foreningen Aldrig Mere Krigs grundlag. Vi står som pacifister fast mod vold og krig, uanset hvem der har våbnene.

Pacifisme og ikkevold er ikke passivt at vende den anden kind til verdens uretfærdighed, men aktivt at arbejde for at fjerne årsager til krig og konflikt. Alle husker Murens fald, hvor Østeuropas militante regimer faldt uden vold. Fredelige aktioner kan skabe forandring, selv når modstanderen er tungt bevæbnet.

Ikkevoldelige omvæltninger er effektive historisk set, og er en mere langtidsholdbar vej til at fjerne diktatorer eller besættelsesmagter, end guerillakrig og bomber. Militære sejre fører ofte til kasernesamfund, mens omvæltning gennem strejker og civil ulydighed skaber samfund med plads til aktive borgere.

Fred er en menneskeret og krig er en forbrydelse mod menneskeheden. Et militært forsvar virker i sig selv konfliktskabende, og bør fuldstændig afskaffes. Alternativet er forebyggelse og diplomati, tidlig mægling og i tilfælde af angreb og besættelse, et ikkevolds-forsvar som bygger på civil modstand.

Folkelig konfliktløsning med respekt er målet på tværs af alle grænser. Udenrigspolitisk støtter vi alle skridt mod afrustning og afspænding gennem mægling, nedrustning og fredszoner. Sådanne skridt må aldrig gennemtvinges under trussel om vold, da de så bliver til meningsløse konfliktoptrapning.

Vi bekæmper ensidige fjendebilleder, og har på forhånd valgt side imod krig og vold. Konflikter og interesse modsætninger mellem stater, grupper og personer skal løses ved forhandling, og uden brug af militært eller økonomisk pres. Konflikter er aldrig entydige – hele folkeslag kan aldrig være hinandens fjender.

Ikkevoldstræning og forskning i konfliktløsning kan give beslutningstagere en rummelig værktøjskasse, så der ikke altid gribes efter bomber, selvom målet er fred. Ved at droppe en militaristisk udenrigspolitik frigøres der rigelige midler til opbygning af en bred fredskapacitet – lige fra børnehaven til regeringen.

At være pacifist er en livsholdning, der rækker ud over partipolitik og religion. Aldrig Mere Krig er en forening, der ikke kun kører på mærkesager – det er selve livet, det drejer sig om. Foreningen blev startet i 1926, og er en af Danmarks ældste fredsansatjoner. Vi holder fortsat den pacifistiske fane højt!

Kan du tilslutte dig foreningens formål?

TILBUD: Bliv medlem her og nu!

Første år for 100 kroner - MobilePay: 128443

Skriv "Medlem", navn, adresse og email.

Aldrig Mere Krig.dk

